

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslų kryptis (šaka) kodas	Fakultetas/institutas	Katedra/skyrius
Ankstyvasis metalų laikotarpis pietryčių Baltijos regione	Istorija ir archeologija H005	Lietuvos istorijos institutas	Archeologijos

Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
paskaitos		konsultacijos	1
individualus	4	seminarai	2,5

Viso: 7,5 kredito

Dalyko anotacija
Dalykas skirtas padėti doktorantui suvokti pagrindines ankstyvojo metalų laikotarpio (bronzos ir ankstyvojo geležies amžiaus) tyrimų problemas, pasirinkti tinkamus tyrimų metodus ir šio laikotarpio šaltinius, analizuoti jų potencialą siekiant kokybinio šuolio šio laikotarpio pažinime. Dalyke diskutuojami klausimai: laikotarpio samprata, chronologija, periodizacija, istoriografija, bronzos dirbinių gamybos pradžia ir reikšmė ekonomikai bei socialinei raidai, akmens, kaulo-rago dirbinių gamyba, lokalsios keramikos sekos, augalininkystės pradžia, gyvulininkystė, senieji laukai, žvejyba, mityba (zoarcheologija, C ir N stabilieji izotopai, maisto liekanų keramikoje biomolekuliniai tyrimai), gyvenviečių tipai, funkcijos, sistemos, prekyba ir mainai, pastatai, įtvirtintų gyvenviečių atsiradimas ir raida, ritualinių praktikų kaita (laidosena, pilkapių ir kremacijos plitimas, lobų deponavimas), karas ir konfliktai, žmonių aukos, migracijos ir mobilumas genetinių ir Sr izotopų tyrimų duomenimis.
Pagrindinė literatūra
- Earle, T., Ling, J., Uhnér, C., Stos-Gale, Z., Melheim, L., 2015. The Political Economy and Metal Trade in Bronze Age Europe: Understanding Regional Variability in Terms of Comparative Advantages and Articulations. <i>European Journal of Archaeology</i> 18 (4): 633–657. - Graudonis, J., 1989. <i>Nocietinėtas apmetnes Daugavas lejtece</i>. Rīga: Zinātne. - Lang, V., 2007. <i>The Bronze and Early Iron Ages in Estonia (=Estonian archaeology, 3)</i>. Tartu: Tartu University Press. - Luchtanas, A., Sidrys, R. V., 1999. Bronzos plitimas rytiniame Pabaltijo regione iki Kristaus. <i>Archaeologia Lituana</i> 1: 15–55. - Minkevičius, K., Podėnas, V., Urbonaitė-Ubė, M., Ubis, E., Kisieliene, D., 2020. New evidence on the southeast Baltic Late Bronze Age agrarian intensification and the earliest AMS dates of Lens culinarius and Vicia faba. <i>Vegetation History and Archaeobotany</i>, 29, 327–338. - Piličiauskas, G., Matiukas, A., Peseckas, K., Mažeika, J., Osipowicz, G., Piličiauskienė, G., Rannamäe, E., Pranckėnaitė, E., Vengalis, R., Pilkauskas, M., 2020. Fishing history of the East Baltic during the Holocene according to underwater multiperiod riverine site Kaltanėnai, northeastern Lithuania. <i>Archaeological and Anthropological Sciences</i> 12:279. - Podėnas, V., 2024. Įtvirtintų gyvenviečių bendruomenės Rytų Baltijos regione 1100–400 cal BC. Lietuvos istorijos institutas. - Vengalis, R., Piličiauskas, G., Pilkauskas, M., Kozakaitė, J., Juškaitis, V., 2020. The large-scale rescue excavation of a multi-period site at Kvietiniai sheds light on the so far little explored Bronze Age in Western Lithuania. <i>Archaeologia Baltica</i> 27: 17–50. - Vengalis, R., Minkevičius, K., Valančius, M., Piličiauskas, G., 2022. Hidden landscapes of the Earliest Iron Age: excavations at Kakliniškės 7 reveal an overlooked settlement phase in Southern Lithuania. <i>Archaeologia Baltica</i> 29: 119–148. - Vasks, A., Zariņa, G., Legzdina, D., Plankājs, E., 2021. New data on funeral customs and burials of the Bronze Age Reznas cemetery in Latvia. <i>Estonian Journal of Archaeology</i> 25: 3–31.

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Vytenis Podėnas	Dr.	- Podėnas, V., 2024. <i>Įtvirtintų gyvenviečių bendruomenės Rytų Baltijos regione 1100–400 cal BC</i>. Lietuvos istorijos institutas. - Podėnas, V., Garbaras, A., Micelicaitytė, V., Minkevičius, K., Šapolaitė, J., Ežerinskis, Ž., Čivilytė, A., 2023. Diet of the fortified settlement communities in Lithuania from 1000 cal. BC to 200 cal. AD. <i>Journal of Archaeological Science: Reports</i>, 51, 104184. - Micelicaitytė, V., Piličiauskienė, G., Podėnas, V., Minkevičius, K., Damušytė, A., 2023. Zooarchaeology of the Late Bronze Age Fortified Settlements in Lithuania. <i>Heritage</i> 6, 333–350. - Visocka, V., Podėnas, V., Sperling, U., 2022. From the seaside to the inland. Comparing Late Bronze Age pottery production and styles in the eastern Baltic. In: D. Hofmann, F. Nikulka, R. Schumann (eds.) <i>The Baltic in the Bronze Age. Regional patterns, interactions and boundaries</i>. Leiden: Sidestone Press, p. 161–188. - Podėnas, V., 2020. Emergence of Hilltop Settlements in Southeastern Baltic: New AMS ¹⁴C Dates from Lithuania and Revised Chronology. <i>Radiocarbon</i>, 62, 361–377. - Minkevičius, K., Podėnas, V., Urbonaitė-Ubė, M., Ubis, E., Kisielienė, D., 2020. New evidence on the southeast Baltic Late Bronze Age agrarian intensification and the earliest AMS dates of <i>Lens culinaris</i> and <i>Vicia faba</i>. <i>Vegetation History and Archaeobotany</i>, 29, 327–338. - Podėnas, V., Čivilytė, A., 2019. Bronze casting and communication in the Southeastern Baltic Bronze Age. <i>Lietuvos archeologija</i>, 45, 163–193.

Rokas Vengalis	Dr.	1. Valančius, M., Vengalis, R., Niedzielski, P., 2024. The unique aspects of the Burnished pottery of the pre-Roman & Roman periods in Lithuania: Study of ceramic technology and provenance in glacial-formed environment. <i>Journal of Archaeological Science: Reports</i>, 57. 2. Vengalis, R., Minkevičius, K., Valančius, M., Piličiauskas, G., 2022. Hidden Landscapes of the Earliest Iron Age: Excavations at Kakliniškės 7 Reveal an Overlooked Settlement Phase in Southern Lithuania. <i>Archaeologia Baltica</i>, 29, 119–148. 3. Piličiauskas, G., Vengalis, R., Skridlaitė, G., Piličiauskienė, G., Minkevičius, K., 2022. Towards better understanding of economy and culture of the Late Bronze Age in the southeastern Baltic: Tarbiškės settlements. <i>Archaeologia Baltica</i>, 29, 149–168. 4. Vengalis, R., Piličiauskas, G., Minkevičius, K., Valančius, M., Stančikaitė, M., Vaikutienė, G., Piličiauskienė, G., 2022. New Data on the Structure and Economy of Unenclosed Settlements of the Late Striated Ware Culture: Skudeniai Settlement Site, SE Lithuania. <i>Lietuvos archeologija</i>, 48, 101–153. 5. Piličiauskas, G., Vengalis, R., Minkevičius, K., Kisieliene, D., Ežerinskis, Ž., Šapolaitė, J., Skipitytė, R., Robson, H.K., 2021. The earliest evidence for crop cultivation during the Early Bronze Age in the southeastern Baltic. <i>Journal of Archaeological Science: Reports</i>, 36(1). 6. Vengalis, R., Piličiauskas, G., Pilkauskas, M., Kozakaitė, J., Juškaitis, V., 2020. The large-scale rescue excavation of a multi-period site at Kvietiniai sheds light on the so far little explored Bronze Age in Western Lithuania. <i>Archaeologia Baltica</i>, 27, 17-50. 7. Piličiauskas, G., Matiukas, A., Peseckas, K., Mažeika, J., Osipowicz, G., Piličiauskienė, G., Rannamäe, E., Pranckėnaitė, E., Vengalis, R., Pilkauskas, M., 2020. Fishing history of the East Baltic during the Holocene according to underwater multiperiod riverine site Kaltanėnai, northeastern Lithuania. <i>Archaeological and anthropological sciences</i>, 12, 1-26. 8. Vengalis, R., Vėlius, G., 2019. Kernavės piliakalnių funkcinių raida geležies amžiuje: naujos senų duomenų interpretacijos. <i>Archaeologia Litwana</i>, 20, 75-115.
------------------------------	------------	---

Gytis Piličiauskas	Dr.	1. Lucquin, A., Robson, H.K., Oras, E., Lundy, J., Moretti, G., González Carretero, L., Dekker, J., Demirci, Ö., Dolbunova, E., McLaughlin, T.R., Piezonka, H., Talbot, H.M., Adamczak, K., Czekaj-Zastawny, A., Groß, D., Gumiński, W., Hartz, S., Kabaciński, J., Koivisto, S., Linge, T.E., Philipps, B., Piličiauskas, G., Visocka, V., Raemaekers, D., Meadows, J., Heron, C., Craig, O.E. 2023. The impact of farming on prehistoric culinary practices throughout Northern Europe. <i>Proceedings of the National Academy of Sciences</i>, 120 (43) e2310138120. 2. Piličiauskas, G., Pranckėnaitė, E., Matiukas, A., Osipowicz, G., Peseckas, K., Kozakaitė, J., Damušytė, A., Gál, E., Piličiauskienė, G., Robson, H.K., 2023. Garnys: an underwater riverine site with delayed Neolithisation in the southeastern Baltic. <i>Journal of Archaeological Science: Reports</i>, 52, 104232. 3. Simčėnka, E., Kozakaitė, J., Piličiauskienė, G., Piličiauskas, G., 2022. Human diet during Stone Age and Early Metal Period (7000–1 cal BC) in Lithuania: an update. <i>Radiocarbon</i> 64(5), 1171-1189. 4. Piličiauskas, G., Vengalis, R., Skridlaitė, G., Piličiauskienė, G., Minkevičius, K., 2022. Towards better understanding of economy and culture of the Late Bronze Age in the southeastern Baltic: Tarbiškės settlements. <i>Archaeologia Baltica</i>, 29, 149-168. 5. Piličiauskas, G., Simčėnka, E., Lidén, K., Kozakaitė, J., Miliauskienė, Ž., Piličiauskienė, G., Kooijman, E., Šinkūnas, P., Robson, H.K., 2022. Strontium isotope analysis reveals prehistoric mobility patterns in the southeastern Baltic area. <i>Archaeological Anthropological Sciences</i>, 14, 74. 6. Piličiauskas, G., Vengalis, R., Minkevičius, K., Kisieliene, D., Ežerinskis, Ž., Šapolaitė, J., Skipitytė, R., Robson, H.K., 2021. The earliest evidence for crop cultivation during the Early Bronze Age in the southeastern Baltic. <i>Journal of Archaeological Science: Reports</i>, 36, 102881. 7. Piličiauskas, G., Matiukas, A., Peseckas, K., Mažeika, J., Osipowicz, G., Piličiauskienė, G., Rannamäe, E., Pranckėnaitė, E., Vengalis, R., Pilkauskas, M., 2020a. Fishing history of the East Baltic during the Holocene according to underwater multiperiod riverine site Kaltanėnai, northeastern Lithuania. <i>Archaeological and Anthropological Sciences</i> 12, 279.
Patvirtinta Istorijos ir archeologijos mokslo krypties Doktorantūros komiteto posėdyje 2024 m. spalio mėn. 24 d , protokolo Nr. 15600-KT-510		
Doktorantūros komiteto pirmininkė prof. habil.dr. Tamara Bairašauskaitė		